

היום נלמד בעזרת ה':

סוטה דף יח

בעי רבא: כהן שכתב שתי מגילות לשתי סוטות ומחק את שתיהן לתוך כוס אחת (= הכוס עם המים והעפר שמשקים את הסוטה), האם צריך שתהיה כתיבה של כל מגילה לשם סוטה אחת ולא מגילה אחת לשתי סוטות, וכיון שהוא כתב כל מגילה לשם סוטה אחת מה שעשה כשר, או שמא צריך גם מחיקה (= מחיקת המגילה במים) לשם סוטה אחת, וכיון שמחק את שתי המגילות בכוס אחת אין כאן 'מחיקה לשמה' ומה שעשה פסול.

ואם תמצא לומר שאכן צריך 'מחיקה לשמה', מה הדין אם מחק את שתי המגילות בשתי כוסות כדין, אלא שאח"כ חזר ועירבן, האם כיון שיש כאן 'מחיקה לשמה' מה שעשה כשר, או שמא כיון שכל אחת מהסוטות לא שותה את הכוס שלה מה שעשה פסול.

ואם תמצא לומר שאכן כיון שכל אחת מהסוטות לא שותה את הכוס שלה מה שעשה פסול, מה הדין אם אח"כ חזר וחילק את המים לשתי כוסות, האם י"ש ברירה' ואנו אומרים שהתברר שכל סוטה שתתה את המים שלה ומה שעשה כשר, או שמא 'אין ברירה' ומה שעשה פסול.

השקה בסיב: שנתן סיב בתוך המים והסיב בלע את המים כמו ספוג, ואח"כ נתן את הסיב בפיה של הסוטה והיא מצצה את המים.

בשפופרת מהו: שפופרת חלולה.

נשפכו מהן וכו': מה הדין אם נשפך קצת מהמים ונשאר מהם קצת, האם הסוטה צריכה לשתות מכוס שיש בה את כל המים או די שתשתה מכוס שיש בה קצת מהמים.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אמר רבי זירא אמר רב: בפרשת סוטה נאמרו שתי שבועות - 1. **וְהַשְׁבִּיעַ** אֶתְּהָ הֵכֶּהּ וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא נִשְׁכַּב אִישׁ אִתְּךָ וְגו'. 2. **וְהַשְׁבִּיעַ** הֵכֶּהּ אֶת הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאֵלֶּה וְגו'. מדוע הכהן משביע אותה פעמיים? תשובה: שבועה אחת לפני שנמחקה המגילה (במים) ושבועה נוספת לאחר שנמחקה המגילה.

רבא מקשה: והרי שתי השבועות כתובות בתורה לפני שנמחקה המגילה (= רק אח"כ נאמר "וְכָתַב אֶת הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הֵכֶּהּ בְּסֶפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים").

אלא אמר רבא: שבועה אחת היא שבועה שיש עמה קללה, ושבועה נוספת היא שבועה ללא קללה.

הגמרא מבארת:

היכי דמי שבועה שיש עמה אלה? **אמר רב עמרם אמר רב:** הכהן אומר לה 'משביעני עליך בשם ה' שלא נטמאת, שאם נטמאת יבואו כך המים לצבות בטן' וכו'. וזוהי הקללה.

רבא דוחה: זוהי לא שבועה שיש עמה אלה, שהרי קודם הוא משביע אותה ואח"כ מקלל אותה, ואנחנו אמרנו שהשבועה היא שבועה עם אלה ולא בנפרד.

אלא אמר רבא: הכהן אומר לה 'משביעני עליך בשם ה' שאם נטמאת יבואו כך המים לצבות בטן' וכו', ובנוסח זה יש שבועת אלה, שהכהן משביע את הקללה שתחול.

רב אשי דוחה: אמנם יש כאן קללה אבל אין כאן שבועה על האשה, לפי שבנוסח הזה הכהן משביע את האלה שתחול אבל אינו משביע את האשה, ובפסוק כתוב "וְהַשְׁבִּיעַ הֵכֶּהּ אֶת הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאֵלֶּה".

אלא אמר רב אשי: הכהן אומר לה 'משביעני עליך בשם ה' שמה שאמרת לנו שלא נטמאת זה אמת, ואם נטמאת יבואו כך המים לצבות בטן' וכו', ובנוסח זה יש שבועה גם על האשה שלא נטמאת וגם על הקללה.

משנה: אמן על האלה: נאמר 'וְאָמְרָהּ הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן'. אחד על השבועה שהשביע אותה שלא נטמאה, והשני שהיא מקבלת על עצמה את הקללה אם היא כן נטמאה.

מאיש אחר: שלא זינתה עם אדם נוסף.

ושומרת יבם וכנוסה: כלומר במקרה שנפטר אחיו בלא בנים יש לו מצוה להתחתן עם אשתו. בזמן שבין מיתת בעלה לנישואין עם אח בעלה נחשבת האישה 'שומרת יבם' שדינה כארוסה של האת. אם לאחר הנישואין קינא לה בעלה - היבם, הוא משביע אותה שלא זינתה גם בזמן שהיתה שומרת יבם, כמו בעל שמקנא לאשתו שמשביע אותה גם על זמן האירוסין. (ואפילו שלא היה קינוי וסתירה בזמן שהיתה ארוסה או שומרת יבם - הוא משביע אותה 'בגלגול שבועה').

אמן שלא נטמאתי וכו': עכשיו המשנה מפרשת את מה שאמרה בתחילה מהו ה'אמן על השבועה' ומהו ה'אמן על האלה'.

אמן שלא אטמא: לדעת רבי מאיר מתנה איתה על העתיד שלא תטמא, ואם היא תטמא בעתיד המים ששתתה עכשיו יערערו אותה אז, וכפי שיבואר בגמרא. אבל ת"ק חולק.

הכל שוין: לכולי עלמא (גם רבי מאיר מודה) לא משביע אותה א. על קודם האירוסין, ב. על אחרי שתתגרש ממנו ותיזנה עם אחד בזמן הגירושין ואחר כך יחזור וישאנה (שאמנם גרושה שנישאת לאחר אסורה לחזור לבעלה הראשון, אבל אם זינתה עם אחר מותרת לחזור לבעלה).

בלשון המשנה נפל כנראה שיבוש, וזו גירסת הב"ח (ובדומה לכך בתוס' שאנץ, וכן מוכח מרש"י בגמרא ד"ה ואחר כך יחזירנה): 'ולא על אחר שתתגרש ותסתור לאחד ותיטמא ואחר כך יחזירנה - לא היה מתנה עימה'.

גמרא: שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה: אם היא זינתה בין מיתת בעלה לנישואין עם אחיו היבם - אסור לאח לייבם אותה. והראייה: מכך שלאחר שתתייבם אם יקנא לה בעלה וישקה אותה הוא ישביע אותה גם שלא זינתה כשהיתה שומרת יבם, והרי אם היא לא נאסרת בזנות הזו אינו יכול להשביע אותה על כך, כמו שנאמר ב'זה הכלל' בסוף המשנה.

אמרי במערבא: בני ארץ ישראל דוחים את דברי רב המנונא מההלכה. משום שדברי המשנה נאמרו אליבא דרבי עקיבא ואילו הלכה כרבנן החולקים עליו.

דהיינו, אדם שבעל אישה באיסור כזה שאם היה מקדש אותה לאישה הקידושין לא היו תופסים בה - הולד ממזר, והיינו כשבא עליה באיסור כרת. לדוגמא: אדם שבא על אשת איש הולד ממזר. נחלקו רבי עקיבא וחכמים האם קידושין תופסים בחייבי

לאוין. לדוגמא: אדם שקידש שומרת יבם שהיא אסורה לו בלאו, לדעת רבי עקיבא הקידושין לא תופסים וממילא שומרת יבם שזינתה הולד ממזר, אבל לדעת חכמים הקידושין תופסים וממילא שומרת יבם שזינתה הולד אינו ממזר.

מכאן שלדעת רבי עקיבא ביאה שנעשתה 'בחייבי לאוין' שווה ממש לביאה שנעשתה 'בחייבי כריתות'. ולכן כמו שביאה שנעשתה בחייבי כריתות (באשת איש) אוסרת את האישה על בעלה, כך ביאה שנעשתה בחייבי לאוין (בשומרת יבם) אוסרת את האישה על בעלה. ולכן לדעת רבי עקיבא שומרת יבם שזינתה אסורה על בעלה. אבל לדעת חכמים היא מותרת לו (ולדעתם באמת לא היה משביע אותה על כך).

בעי רבי ירמיה: בעל שגירש את אשתו והחזיר אותה ולאחר מכן קינא לה, האם הוא יכול להשביע אותה שלא זינתה בנישואין הראשונים? וכן יבם שייבם את אשת אחיו ולאחר מכן קינא לה, האם הוא יכול להשביע אותה שלא זינתה בנישואיה הראשונים עם אחיו?

ת"ש זה הכלל: מכלל לאו אתה שומע הן. ולכן מכיון שאם היתה מזנה בנישואיה הראשונים איתו היתה נאסרת עליו עכשיו, וכן ביבם אם היתה היבמה מזנה תחת בעלה הראשון היתה נאסרת ליבום (כפי שנאמר בתחילת המסכת שסוטה שמת בעלה אינה מתייבמת) – הוא משביע אותה על כך.

*

לא כשאמר רבי מאיר וכו': כלומר אין כוונת רבי מאיר שהמים יבדקו אותה מעכשיו על העתיד, אלא שאם בעתיד תזנה המים יחזרו לגרונה ויבדקו אותה.

בעי רב אשי: לדעת רבי מאיר שמתנה על העתיד, האם יכול להשביע אותה גם על אופן שאם יגרש אותה ויחזירנה ותזנה לאחר הנישואין השניים המים יערערו אותה?

ת"ש וכו': מדברי המשנה שאינו משביע אותה 'על אחר שתתגרש ותסתר לאחד ותיטמא ואחר כך יחזירנה' משמע שדוקא על הזמן של הגירושין לא, אבל על הזמן של הנישואין השניים כן.

ת"ר זאת תורת הקנאות: מהמילה 'זאת' משמע שהאישה שותה רק פעם אחת ('זאת' ולא אחרת), ואילו מהמילה 'תורת' משמע שהיא שותה כמה פעמים ('תורה' משמע שאת הסדר הזה צריך תמיד לעשות בכל הפעמים).

(המשך בדף הבא ↓)

בברייתא יש שלוש דעות: לדעת ת"ק האישה שותה כמה פעמים, לדעת חכמים האישה שותה רק פעם אחת. לדעת רבי יהודה אינה חוזרת ושותה באותו בעל, אבל אם נתגרשה והתחתנה עם בעל אחר שותה על ידו שוב. רבי יהודה לומד מ'זאת' על בעל אחד שלא שותה אצלו שוב, ומ'תורת' על שני בעלים ששותה פעמיים.

ות"ק נמי וכו': הגמרא מקשה על ת"ק ועל חכמים הרי בפסוק משמע גם ריבוי וגם מיעוט?

תירוצו: אמר רבא: לכולי עלמא באותו בעל ובאותו בועל (= האיש שעימו נסתרה) לא משקים פעמיים, כי כתוב 'זאת' למעט ומסתבר שהתורה ממעטת באופן הזה. ואילו בשני בעלים ושני בועלים שונים לכולי עלמא משקים פעמיים כי כתוב 'תורת'.

המחלוקת היא בבעל אחד ושני בועלים שונים, או בשני בעלים אבל באותו בועל: לדעת ת"ק מ'תורת' מרבים את כל המקרים שמשקים בהם שוב, מלבד בבעל אחד ובועל אחד שעל כך ממעט 'זאת' שלא משקים פעמיים. לדעת חכמים מ'זאת' ממעטים את כל המקרים שלא משקים בהם, מלבד בשני בעלים ושני בועלים שעל כך לומדים מ'תורת' לרבות. ולדעת רבי יהודה מכיון שהפסוק גם ריבה וגם מיעט והוא לא פירט מה מרבים ומה ממעטים, הקב"ה מסר לחכמים להחליט מה מרבים ומה ממעטים. והם מרבים אפילו שני בעלים ובועל אחד, אבל ממעטים בעל אחד ושני בועלים, משום שמכיון שהוא כבר קינא לה פעם אחת והיא נמצאה טהורה מסתבר שהוא בעל קנטרן שמתכוון להקניט את אשתו.

הדרן עלך היה מביא